

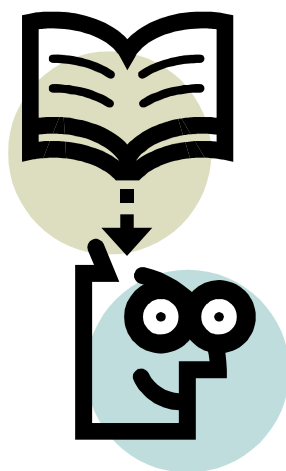
BM Országos Katasztrófavédelmi
Főigazgatóság

Jóváhagyom:

Budapest, 2012. február 2.

Dr. Hoffmann Imre t. vezérőrnagy sk.
főigazgató-helyettes

A munkavédelemre vonatkozó szabályok
(munkavédelmi vizsgára való felkészüléshez)

Összeállította:

Lőrincz Emese t. őrgy. sk. és Dorogi Norbert t. fhdgy. sk.
munkabiztonsági főfelügyelők

Egyetérték:

Dr. Gyurka Tímea t. alezredes sk.
főosztályvezető

Vizsga anyaga:

- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről, valamint a végrehajtására kiadott 5/1993. (XII.26.) MüM rendelet
- 373/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet a munkavédelmi hatósági feladatokat ellátó egyes szervek kijelöléséről
- 70/2011. (XII.30.) BM rendelet belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek munkavédelmi feladatai, valamint foglalkozás-egészségügyi tevékenysége ellátásának szabályairól
- 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról
- 15/2010. (V.12.) ÖM rendelet a tűzoltási, műszaki mentési tevékenységhez kapcsolódó tűzvédelmi technika alkalmazhatóságáról
- 66/2012. BM OKF Főigazgatói Intézkedés „A Katasztrófavédelem Humán Szabályzata” XXII. fejezete
- 84/2011. BM OKF Főigazgatói Intézkedés az egyéni védőeszközzel történő ellátásról

1. Bevezetés

A munkavédelmi vizsga legfontosabb célja, hogy azok a vezetők és beosztottak, akik beosztásához, munkaköréhez, szolgálatához tartozik az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtése, biztosítása, ellenőrzése, valamint aki saját vagy mások testi épségét veszélyeztető munkakörben dolgozik, rendelkezzen alapvető munkavédelmi, illetve baleset-megelőzési ismeretekkel. A vizsgára kötelezett beosztásokat, a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek munkavédelmi feladatai, valamint foglalkozás-egészségügyi tevékenysége ellátásának szabályairól 70/2011. (XII.30.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) vonatkozó előírásainak figyelembevételével a 66/2012. sz. BM OKF Főigazgatói Intézkedés „A Katasztrófavédelem Humán Szabályzata” XXII. fejezete, illetve az adott szervezet Munkavédelmi Szabályzata is meghatározza.

A munkahelyi vezetők fontos feladata, hogy beosztottaik munkatevékenységét nemcsak szakmailag, hanem munkabiztonsági és munkaegészségügyi szempontból is felügyeljék. Gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a munkahely és környezete egészséget nem veszélyeztető és biztonságos kialakítását folyamatosan ellenőrizni kell. A munkavédelmi tevékenységet ellátó személyektől (munkavédelmi felügyelő, egészségvédelmi megbízott), a beosztottaktól érkező munkakörülményeiket érintő javaslatokat, igényeket a munkahelyi vezetőknek, parancsnokoknak meg kell vizsgálniuk. Például jogos igény irodai jellegű tevékenységnél helyi megvilágítás (asztali lámpa) kérése, elhasználdott kéziszerszám cseréje, meghibásodott eszközök javítása, védőképességét elvesztő egyéni védőeszköz cseréje.

A munkavédelem egyik alapelve, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtése a munkáltató feladata. A munkáltató e kötelezettségét a szervezeti egységek feladatrendszerén keresztül, illetve munkavédelmi szakemberek, valamint a munkavédelmi tevékenységgel megbízott személyek segítségével valósítja meg.

2. A munkavédelem fogalma, fő területei

A munkavédelem fogalmát a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) határozza meg. A meghatározás magában foglalja a munkavédelem célját és igazodik a nemzetközileg elfogadott terminológiához és célkitűzésekhez.

Munkavédelem:

Az Mvt. alkalmazásában a munkavédelem: a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munka-egészségügyi követelmények, továbbá e törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere, valamint mindezek végrehajtása. A munkaegészségügy a munkahigiéne és foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.

A munkavédelem két fő területe:

- munkabiztonság
- munkaegészségügy

A munkabiztonság feladata a munkabalesetek megelőzése és ennek érdekében a munkahelyek, a technológiák, a munkaeszközök és védőrendszerek olyan kialakítása, olyan követelmények meghatározása és megvalósítása, amely minimálisra csökkenti annak valószínűségét, hogy a munkát végző ember a veszélyforrás hatókörébe kerüljön.

A munkaegészségügy feladata a munkát végző ember egészségének védelme a munkahelyen, illetőleg a munka során fellépő ártalmakkal szemben.

A munkabiztonság tehát a munkabalesetek megelőzése, elhárítása, a munkaegészségügy pedig a foglalkozási megbetegedések megelőzése, a munkahelyi ártalmak megszüntetése érdekében kifejtett tevékenységet fogja át.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkahelyek kialakítása műszaki és egészségügyi eszközök, a munkavédelmi követelmények érvényesülése és érvényesítése jogi, szervezési eszközök és a munkavédelem intézményrendszere útján valósítható meg.

3. A munkavédelem jogforrása

Magyarország Alaptörvénye XVII. Cikk (3) bekezdése rendelkezik a munkavédelemről.

A Mvt. biztosítja a jogot a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkafeltételekhez mindazok számára, akik Magyarország területén munkát végeznek, függetlenül a munkavégzés jogcímétől.

Meghatározza a törvény az állam, a munkáltató és a munkavállaló munkavédelmi feladatait, kötelezettségeit és jogait, a munkavédelmi követelmények és intézmények rendszerét, a munkavédelem hatósági felügyeletét, a munkavállalók munkavédelmi érdekképviselőjének intézményét és működését, valamint a munkavédelmi bizottság funkcióját és hatáskörét.

A Munka Törvénykönyve (1992. évi XXII. törvény) a munkaviszony keretében történő munkavégzésre és más munkaügyi rendelkezésekkel kapcsolva tartalmazza a munkavédelmi törvény rendelkezéseivel összhangban álló munkavédelmi rendelkezéseket.

A funkcionális miniszteri rendeletek - munkaügyi, népjóléti, a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó területekre az ipari és kereskedelmi illetve jogutód minisztériumok - a munkavédelmi követelmények érvényesítését szolgáló részletszabályokat szabályozzák, melyek külön hivatkozás kivételével valamennyi munkáltatóra és munkavállalóra kötelező érvényűek.

A tevékenység szerinti miniszterek miniszteri rendeletben teszik kötelezővé egyes szabványok, valamint a biztonsági szabályzatok előírásának alkalmazását.

4. A munkavédelem szabályozása a hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél, valamint a szakmai felügyeletük alá tartozó önkormányzati és létesítményi tűzoltóságoknál:

A Mvt-ben kapott felhatalmazás alapján a BM rendeletben szabályozta az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályait a rendkívüli munkavégzés esetére.

A BM rendelet a munkavédelmi törvényhez képest elsősorban az alábbi területeken határozott meg eltérést:

- a munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések minősítésében, a baleseti jegyzőkönyv formátumában, a balesetek bejelentési kötelezettségében,
- a munkavédelem hatósági felügyelet rendszerében,
- a munkavédelmi vizsgáztatás rendszerében,
- a hivatásos állomány esetében az életmentési, mentési, katasztrófavédelmi elhárítási tevékenység közben az általános munkavédelmi szabályok betartásának eltérő alkalmazásában,
- a szervezett munkavégzés során a szolgálat ellátással kapcsolatos speciális szabályok betartásában (parancsnok- beosztotti viszony),

- egyéni védőeszközök használatában
- a foglalkozás-egészségügyi szolgálat feladatainak meghatározásában.

5. A munkáltató és munkavállaló jogköre és kötelezettsége

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkafeltételek kialakítása és biztosítása a munkáltató kötelezettsége. A Mvt. ugyanakkor nagyfokú önállóságot biztosít a munkáltató számára, amikor úgy rendelkezik, hogy a munkavédelmi követelmények megvalósításának módját a jogszabályok és a szabványok keretei között a munkáltató határozza meg. Egyidejűleg a munkáltató ez irányú rendelkezéseit munkavédelmi szabálynak minősíti (Munkavédelmi Szabályzat).

A munkáltató jogosult megkövetelni, hogy a munkavállaló

- az általa előírt helyen és időben, munkára képes állapotban megjelenjen,
- munkáját utasításai és a munkavédelmi szabályok szerint, elvárható szakértelemmel és gondossággal végezze, munkájával más személy egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse.

A munkáltató az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek kialakítása, állandó fenntartása körében köteles:

- a létesítmények, szolgálati és munkahelyek, munkaeszközök, technikai eszközök rendszeres ellenőrzéséről gondoskodni és azok biztonságos állapotát biztosítani,
- a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések bejelentéséről, nyilvántartásáról, kivizsgálásáról gondoskodni, a hasonló balesetek megelőzésére intézkedéseket tenni,
- a technológiai, kezelési, karbantartási előírásokat állami szabvány szerint elkészíteni, és azok következetes betartását számon kérni,
- a munkavédelemmel kapcsolatos anyagi, erkölcsi ösztönzésről, a munkavédelmi előírásokat megszegők felelősségre vonásáról intézkedni,
- a munkavállalókat munkavédelmi oktatásban részesíteni,
- a munkát a munkavédelmi követelmények figyelembevételével megszervezni és irányítani, a munkavállaló részére a szükséges utasításokat és tájékoztatást megadni,
- a munkavállaló részére a szükséges munkavédelmi előírásokat, megfelelő munka és védőeszközt biztosítani,
- a munkavédelemmel kapcsolatos bejelentést, rendellenességet haladéktalanul kivizsgálni és a szükséges intézkedéseket megtenni, és erről az érintettet tájékoztatni,
- közvetlen életveszély esetén a munkavégzést leállítani,
- a munkavédelmi képviselővel együttműködni és vele a bevezetésre kerülő új technológia egészségre és biztonságra ható követelményeit megtárgyalni, a munkavédelmi szabályzat kiadásához az egyetértését megkérni,
- a munkabiztonsági illetve munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősülő feladatokra munkavédelmi illetve munka-egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személyt foglalkoztatni,
- az egyéb jogszabályokban előírt munkavédelmi feladatok végrehajtására intézkedni (pl. képernyő előtti munkavégzés, orvosi vizsgálat, nemdohányzók védelme, stb.)
- köteles minőségileg, illetve szükség szerint mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására.

A munkavállaló jogai és kötelességei

A munkavállaló az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében jogosult:

- a munkavégzéshez szükséges munkaeszközöket, felszereléseket, egyéni munkavédelmi eszközöket, védőitalt és tisztálkodási szereket norma szerint megkapni (igényelni),
- a munkavédelmi tevékenységhez szükséges részletes és időbeli tájékoztatást megkapni,
- a szervezett munkavégzés során az önhibáján kívül történt szolgálati (munka) baleset esetén amennyiben kár érte, a kártérítést igényelni,
- a szükséges munkavédelmi ismeretek rendelkezésre bocsátását és a munkavédelmi ismeretek betanuláshoz szükséges idő, illetve a betanulás feltételeinek biztosítását igényelni.

A munkavállaló a szolgálati törvényben és az esküben foglaltak kivételével jogosult a munkát megtagadni, ha ezzel életét, egészségét, vagy testi épségét közvetlenül veszélyeztetné.

A munkavállaló kötelessége:

- a szolgálati (munka) helyén szolgálatra (munkára) képes állapotban megjelenni, és munkát végezni [*munkára képes állapot*: amikor a munkavállaló rendelkezik a tőle elvárható helyzet-felismerő képességgel és reflexszel - nem áll szeszessital, gyógyszer vagy kábítószer hatása alatt - rendelkezik szakmai és munkavédelmi ismeretekkel, és azokat alkalmazni tudja],
- a kapott feladatokat a munkavédelmi szabályok megtartásával ellátni, a rábízott eszközöket, anyagokat a munkavédelmi követelményeknek, a kezelési, használati utasítások szerint használni, illetve kezelni,
- a szolgálati balesetek, valamint a szolgálati betegségek megelőzésében tevékenyen részt venni, illetőleg közreműködni,
- a munkakörének betöltéséhez szükséges előzetes, időszakos orvosi vizsgálatokon, a járványügyi érdekből kötelező orvosi vizsgálatokon, valamint a pályaalkalmassági vizsgálaton részt venni,
- a részére előírt egyéni munkaeszközöket, védőeszközöket rendeltetéseknek megfelelően használni, a munka megkezdése előtt azok használhatóságáról meggyőződni, a használat után azokat karbantartani,
- a szolgálati helyén a fegyelmet, rendet, tisztaságot megtartani, a szolgálat ellátása, illetőleg a munkavégzés közben észlelt veszélyt jelentő rendellenességet a tőle elvárható módon, felkészültségének megfelelően megszüntetni, vagy közvetlen munkairányítójától, vezetőjétől azonnal intézkedést kérni,
- rosszulletet, sérülést, üzemzavart, balesetet a munka irányítójának, közvetlen felettesének azonnal jelenteni,
- a beosztásához, munkaköréhez szükséges, illetőleg azzal kapcsolatos szakmai, munkavédelmi ismereteket elsajátítani, tevékenysége során alkalmazni, a balesetelhárítási és munkavédelmi oktatásokon, szakmai továbbképzéseken részt venni,
- a munkavégzés során olyan ruházatot viselni, amely az egészségét, testi épségét nem veszélyezteti.

A Mvt. 62. §-a nem engedi hátrányos helyzetbe hozni a munkavállalót, ha az a munkavédelmi jogait gyakorolja, ha fellép a munkavédelmi követelmények megvalósítása érdekében, illetve a munkáltató vélt vagy valós munkavédelmi mulasztása miatt jóhiszemű bejelentést tesz.

6. Munkavédelmi felügyelet

A munkavédelmi hatósági feladatokat ellátó egyes szervek kijelöléséről szóló 373/2011. (XII. 31.) Kormány rendelet a BM OKF területi, helyi szervei vonatkozásában az elsőfokú munkavédelmi hatósági jogkör gyakorlójának, országos illetékességgel a BM OKF főigazgatóját; a BM OKF vonatkozásában az országos rendőrfőkapitányt jelöli ki.

A BM rendelet alapján a munkavédelmi szervezet kétszintű ellátási rendszerű. A rendvédelmi szervek munkavédelmi főfelügyelői látják el az adott szervnél a munkavédelemmel kapcsolatos szakirányítási és szakfelügyeleti feladatokat. A területi és helyi szerveknél a munkavédelmi feladatokat a munkavédelmi felügyelők és az egészségvédelmi megbízottak látják el.

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a BM OKF Gazdasági Ellátó Központ és a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ munkavédelmi felügyeletét közvetlenül a BM OKF látja el.

A munkavédelmi főfelügyelő, munkavédelmi felügyelők feladatkörében:

- a) tájékoztatással és tanácsadással segíti a személyi állomány tagjait, hogy azok a munkavédelemmel kapcsolatos jogaikat gyakorolhassák és kötelezettségeiket teljesíthessék;
- b) ellenőrzi a munkavédelmi feladatok végrehajtását, mely az alábbiakra terjed ki:
  - a munkáltatók és a munkavállalók egészségét nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos feladatainak és kötelezettségeinek teljesítésére,
  - a munkahelyek létesítésére, a munkaeszközök üzemeltetésére, az alkalmazott technológiákra és anyagokra, valamint az egyéni védőeszközökre vonatkozó követelmények érvényesítésére,
  - a szolgálati (munka) balesetek és foglalkozási megbetegedések kivizsgálására, bejelentésére, nyilvántartására, valamint a megtett intézkedésekre;

A munkavédelmi főfelügyelő, munkavédelmi felügyelők feladatkörükben jogosultak:

- a) munkavédelmi ügyekben felvilágosítást kérni, a kapcsolódó nyilvántartásokba, iratokba, dokumentációkba az ügyviteli, adatvédelmi előírások betartása mellett betekinteni;
- b) az adott munkahely, munkaterület valamennyi helyiségébe belépni;
- c) a munkáltatókkal és a munkavállalókkal a személyiségi jog és az adatvédelmi előírások figyelembe vételével konzultálni, illetve meghallgatni.

Az I. fokú hatósági jogkörben eljárva a Főigazgató jogosult:

- a) a munkahelyek tekintetében a munkáltatót határozatban kötelezni, hogy írásban nyújtson tájékoztatást a megjelölt munkabiztonsági követelmények teljesítéséről;
- b) a munkáltató figyelmét felhívni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítésére;
- c) a munkáltatót a feltárt hiányosságok meghatározott határidőn belül történő megszüntetésre kötelezni;

d) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások súlyos megszegésével foglalkoztatott munkavállalót a kifogásolt tevékenységtől eltiltani;

e) a munkavállaló egészségét, testi épségét közvetlenül fenyegető veszély esetén, vagy határértéket meghaladó expozícióban, vagy rákkeltő, mutagén, teratogén hatású veszély előfordulásakor - annak elhárításáig -, továbbá a nem megfelelő védelmet nyújtó védőeszköz használatakor a veszélyes tevékenység, munkaeszköz, egyéni védőeszköz, veszélyes anyag/készítmény használatának felfüggesztését elrendelni;

f) a munkahely, az egyéni védőeszköz, munkaeszköz soron kívüli felülvizsgálatát elrendelni, ha az a rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a munkavállaló egészségét, biztonságát, vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be;

g) a balesetet munkabalesetnek minősíteni, továbbá a munkabaleset bejelentését vagy kivizsgálását elrendelni, ha a bejelentést vagy a kivizsgálást elmulasztották vagy nem a jogszabályban foglaltaknak megfelelően végezték, illetőleg ha a munkáltató a balesetet jogszabályba ütköző módon nem tekinti munkabalesetnek;

h) a munkaeszköz és az egyéni védőeszköz működését, használatát felfüggeszteni, ha a munkaeszköz nem rendelkezik külön jogszabályban meghatározott megfelelőségi nyilatkozattal, illetve megfelelőségi tanúsítvánnyal, egyéni védőeszköz EK megfelelőségi nyilatkozattal illetve EK-típustanúsítvánnyal.

A felügyeleti tevékenység szempontjából a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztetőnek minősül:

- az a veszélyes technológia, létesítmény, munkahely munkaeszköz melynek munkavédelmi üzembe helyezését írásban nem rendelték el;
- veszélyes technológia, veszélyes munkaeszköz, továbbá azon munkaeszköz felülvizsgálatának elmulasztása, melynek felülvizsgálatát jogszabály, szabvány vagy a rendeltetésszerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja;
- a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli felülvizsgálatának elmaradása, ha az a rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a munkavállaló egészségét és biztonságát, vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be;
- kockázatértékelés elmulasztása az I. veszélyességi osztályba tartozó munkáltató esetén;
- szükséges védőberendezések, egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya;
- veszélyes munkahelyen, veszélyes munkaeszkőzzel vagy veszélyes technológia folyamatban végzett munka esetén a munkaköri alkalmasság esedékes orvosi vizsgálatának vagy az alkalmasságot megállapító orvosi véleményének a hiánya.

7. A munkavédelmi őr/egészségvédelmi megbízott

A munkavédelmi őr/egészségvédelmi megbízott közvetlen segítője az adott helyi szervnél a munkavédelmi feladatokat ellátó személynek, melynek során feladatai az alábbiak:

- a) jelenti közvetlen vezetőjének a tudomására jutott szolgálati (munka) baleseteket,
- b) az állományilletékes parancsnok meghatározása szerinti mértékben részt vesz a szolgálati (munka) balesetek kivizsgálásában,

- c) havonta tart munkavédelmi szemlét, melynek tényét és tapasztalatait bejegyzzi a „munkavédelmi naplóba”,
d) szóban és írásban jelenti közvetlen vezetőjének a tapasztalt súlyos következményekkel járó hiányosságokat.

8. Munkavédelmi vizsgáztatás

A BM rendeletben kapott felhatalmazás alapján a 66/2012. sz. BM OKF Főigazgatói Intézkedésben (a továbbiakban: Intézkedés) meghatározott beosztásban szolgálatot ellátók kötelezettek munkavédelmi vizsga letételére.

A munkavédelmi vizsga alól mentesül az a személy, aki legalább középfokú munkavédelmi szakképesítéssel rendelkezik és az érintett szervnél munkavédelmi tevékenységet lát el.

A munkavédelmi vizsga érvényességi ideje **5 év**, annak letelte után újólá vizsgázni kell. Személyi változás, új felvétel esetén a vizsgáztatást 60 napon belül le kell bonyolítani.

Sikertelennek minősített vizsgaeredmény esetén a vizsgát 3 hónapon belül kell megismételni.

9. Munkavédelmi oktatás

Önálló munkatevékenység vagy 6 hónapot meghaladó távollét esetén, az ismételt munkába állás alapvető személyi feltételeként az újból munkába állót illetve az új belépő dolgozót előzetes munkavédelmi oktatásban kell részesíteni.

Az előzetes munkavédelmi oktatás általános munkavédelmi és szakmai munkabiztonsági ismereteket tartalmaz.

Az általános munkavédelmi oktatásnál ki kell térni:

- a.) a munkavédelem fogalmára, fő területeire,
- b.) a munkáltató és munkavállaló jogkörére és kötelezettségeire,
- c.) a biztonságos munkavégzés követelményeire,
- d.) a munkakörnyezet megfelelő kialakítására,
- e.) a munkabalesetekkel kapcsolatos eljárásokra.

A szakmai (munkaköri) munkavédelmi ismereteknek tartalmaznia kell az adott beosztás (munkakör) elméleti és gyakorlati biztonsági ismereteit (pl. Emelőgép Biztonsági Szabályzat, Erdészeti Biztonsági Szabályzat, KRESZ, a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi követelményei), valamint a munkavállalók rendelkezésére bocsátott gépek, munkaeszközök magyar nyelvű kezelési és karbantartási ismereteit.

Rendkívüli munkavédelmi oktatást kell tartani, amikor egy adott munkaterületen egy új munkaeszköz, védőeszköz, technológia kerül alkalmazásra, súlyos munkabaleset bekövetkezése esetén, illetve amikor a BM OKF főigazgatója elrendelte.

A hivatali és a 24 órás ügyeleti szolgálatot teljesítő állományt évenként ismétlődő munkavédelmi oktatásban kell részesíteni. A készenléti szolgálatot teljesítő állományt félévente kell ismétlődő munkavédelmi oktatásban részesíteni.

A munkavédelmi oktatásokról (ismétlődő és rendkívüli) igazoltan távolmaradók (szabadság, betegség, vezénylés) illetve az oktatáson nem megfelelték részére pótoktatást kell tartani.

Az oktatás megtartása nem kötött meghatározott végzettséghez. Az ismétlődő oktatást a vezető által kijelölt, az adott szakterületen jártas, megfelelő munkavédelmi ismeretekkel rendelkező személy hajtja végre.

Külső kivitelezői tevékenység esetén (javítás, karbantartás, beruházás) a kivitelezők részére a munkák megkezdése előtt a munkáltató megbízottja útján munkavédelmi oktatást kell tartani. Az oktatásban ki kell térni a helyi sajátosságokra, veszélyforrásokra, a be-és kilépés, valamint a belső mozgás rendjére, valamint az elsősegélynyújtás lehetőségeire. Az oktatás megtörténtét dokumentálni kell.

A munkavédelmi oktatásokat a meglévő oktatási naplókból kell nyilvántartani. Amennyiben oktatási napló betelik, új oktatási kimutatást kell készíteni a munkavédelmi feladatok meghatározásáról szóló 86/2011. számú BM OKF Főigazgatói Intézkedés 4. melléklet 3. pontjában meghatározottak szerint.

10. Egyéni védőeszközök

Az egyéni védőeszközzel történő ellátásról szóló 84/2011 sz. BM OKF Főigazgatói Intézkedés alapján egyéni védőeszköznek minősül:

Minden olyan készülék, felszerelés, berendezés, eszköz, amelyet a munkavállaló azért visel vagy tart magánál, hogy az a munkavégzésből, a munkafolyamatból, illetve a technológiából eredő kockázatokat, az egészséget nem veszélyeztető mértékűre csökkentse, továbbá az eszköz bármely kiegészítése vagy egyéb segédeszköz, amelynek a feladata e cél elérése, így

- az olyan több elemből vagy eszközből álló együttes, amelyet a gyártó összefüggően épített egybe abból a célból, hogy az egy személyt egy vagy több egyszerre ható kockázat ellen megvédjen,
- az egy munkavállaló által a tevékenység végzése céljából viselt vagy használt, nem védőjellegű eszközre eltávolítható vagy eltávolíthatatlan módon erősített készülék vagy eszköz,
- a védőeszköz cserélhető része vagy eleme, amely annak megfelelő működőképességét biztosítja és kizárólag az adott védőeszköznél használható fel,
- a védőeszközzel együtt forgalomba hozott csatlakozórendszer, amely azt egy másik külső kiegészítő készülékhez kapcsolja, még akkor is, ha ezt a csatlakozórendszert a munkavállalónak nem kell állandóan viselnie vagy használnia a kockázattal (kockázatokkal) járó expozíció teljes időtartama alatt, és amelyre az EK típusvizsgálat alapján a tanúsítást végző bejelentett szervezet az EK-típus tanúsítványt kiadta, vagy a gyártó az EK-megfelelőségi nyilatkozatot kiállította.

Egyéni védőeszközök biztosítása

A veszélyes vagy ártalmas hatásnak kitett munkavállalókat a szerv vezetője (munkáltató) köteles a veszély vagy ártalom ellen védelmet nyújtó védőeszközökkel ellátni, használatukra kioktatni és azok használatát megkövetelni. A szerv vezetője köteles a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében a munkavállalók részére a veszélyforrások vagy ártalom ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközök körét meghatározni, azokkal a munkavállalókat ellátni, használatukra kioktatni és azok használatát megkövetelni. Az érintett munkavállalók egyéni védőeszközzel történő ellátásának szabályait a területi és helyi szerv munkavédelmi szabályzatában kell meghatározni. A szervek alapfeladatait ellátó munkakörök közül a katasztrófa-elhárítást, tűzoltást, mentést, tűzvizsgálatot, ellenőrzést és képzést végző

munkavállalók egyéni védőeszközzel történő ellátásának normáit a 84/2011. sz. BM OKF főigazgatói intézkedés melléklete tartalmazza.

A munkavállalók védőeszközökkel való ellátásának megállapításánál a ténylegesen végzett valamennyi tevékenységet (munkakört) és a munkakörnyezetet együttesen kell figyelembe venni, és ezek együttes hatásával szemben megfelelő védelmet nyújtó védőeszközt (védőeszközöket) kell biztosítani.

Az egyéni védőeszköznek határozott időtartamú használati ideje, kihordási ideje nincs (de a gyártó élettartamot határozhat meg), a csere szükségességét a védőeszköz védelmi képessége határozza meg. A gyártó által meghatározott maximális élettartamnál öregebb egyéni védőeszközt tilos beszerezni, vagy használatra kiadni.

A rendszeresített tűz- és katasztrófavédelmi eszközökről a BM OKF Műszaki Főosztály nyilvántartást vezet, ami a BM OKF honlapján folyamatosan frissítve elérhető. Ha a munkakörnyezetben, munkakörben a helyi viszonyok mellett más típusú (nem rendszeresített) egyéni védőeszközt kell alkalmazni, akkor a nyilvántartásban nem szereplő típust a rendszeresítésre kötelezett termékek rendszeresítési eljárásáról szóló BM OKF főigazgatói intézkedésben foglaltak szerint a főigazgató engedélyezheti.

Ha az egyéni védőeszköz a rendeltetésszerű alkalmazása során közvetlenül veszélyeztette a munkavállaló egészségét és/vagy biztonságát, vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be, a védőeszköz megfelelőségét a szerv vezetője soron kívül köteles kivizsgálni. A vizsgálat elvégzése - a veszélyeztetés jellegétől függően - munkabiztonsági illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül. A vizsgálat eredményét és a kapcsolódó dokumentumokat a vizsgáló szerv vezetője - a vizsgálat lezárását követően - öt munkanapon belül a Munkabiztonsági Főfelügyelet részére köteles megküldeni. A vizsgálat elvégzéséig az eseményt okozó védőeszköz típust nem szabad használni, kivéve, ha a vizsgált védőeszközzel minden kétséget kizáróan bizonyítható, hogy annak egyedi hibája, sérülése, vagy elhasználódása okozta a veszélyeztetést.

Az ellátandók körét, a biztosítandó egyéni védőeszközöket valamint a közös használatú egyéni védőeszközök tárolási helyét, mennyiségét és kiadásának rendjét az egyéni védőeszközzel történő ellátásról szóló 84/2011 sz. BM OKF Főigazgatói Intézkedés mellékletében meghatározottak figyelembevételével a szerv vezetője a munkavédelmi szabályzatban köteles meghatározni. A védőeszközök meghatározása munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

A védőeszközöket a szervezeti egység munkahelyéről, munkaterületéről - a szervezett munkavégzés kivételével - csak a munkáltató által elrendelt, illetve engedélyezett munkavégzéshez szabad külön engedéllyel kivinni, amennyiben az közegészségügyi előírásokat nem sért.

Egyéni védőeszközök megrendelése, beszerzése, kiadása, cseréje

Az egyéni védőeszközök központi beszerzésén kívüli utánpótlásáról a szerv vezetője köteles gondoskodni.

Csak rendszeresített egyéni védőeszközt szabad beszerezni. Az egyéni védőeszköz átvételekor a beszerző köteles másolatban elkérni a védőeszköz EK megfelelőségi nyilatkozatát illetve EK típusanúsítványát, valamint a magyar nyelvű használati útmutatóját.

Amennyiben központilag a BM OKF által kerül beszerzésre az egyéni védőeszköz, akkor annak az EK megfelelőségi nyilatkozatát, illetve EK típus tanúsítványát és a magyar nyelvű használati útmutatóját, vagy azok másolatait a BM OKF köteles az egyéni védőeszközzel együtt átadni.

Ha a területi vagy helyi szerv a központilag beszerzett egyéni védőeszközök esetén az átadott dokumentumokat bármely okból - pl. a dokumentum megsemmisülése, elvesztése, megrongálódása, stb. – ismételten igényli, a BM OKF azt másolatban kérelmére átadja.

Az egyéni védőeszközök dokumentumait a védőeszközt használó szervek kötelesek a védőeszköz alkalmazásának teljes időtartama alatt, továbbá annak selejtezését követően még 3 évig megőrizni. A tanúsítványok, bizonylatok tárolási, illetve megőrzési helyét a szerv vezetője a munkavédelmi szabályzatban köteles meghatározni.

Az egyéni védőeszközök biztonságos műszaki állapotának ellenőrzését (időszakos felülvizsgálatát) el kell végezni. A felülvizsgálatot a tűzoltási, műszaki mentési tevékenységhez kapcsolódó tűzvédelmi technika alkalmazhatóságáról szóló miniszeri rendelet előírásai alapján kell elvégezni. Amennyiben az adott eszközről a rendelet nem rendelkezik, a megfelelőségi tanúsítványban, műszaki leírásban, illetve külön jogszabály alapján meghatározott időszakonként kell elvégezni a felülvizsgálatot.

Az egyéni védőeszközt személyre szólóan kell kiadni. Közös használatra csak olyan egyéni védőeszköz adható ki, ami használat közben a munkavállaló bőrfelületével közvetlenül nem érintkezhet. Amennyiben ez nem biztosítható, akkor a védőeszköz minden használatát követően a gyártói előírásban szereplő, annak hiányában az ÁNTSZ által jóváhagyott fertőtlenítéséről gondoskodni kell.

A munkavállaló a részére kiadott egyéni védőeszközt minden szolgálatba lépés vagy használatbavétel előtt köteles megvizsgálni. Ha a vizsgálat során olyan mértékű meghibásodást tapasztal, ami – véleménye szerint – a védőeszköz védelmi képességét csökkenti, észrevételét köteles a közvetlen vezetőjének jelenteni. A közvetlen vezető köteles a hiányosság megszüntetésére intézkedni. Véleményeltérés esetén az egyéni védőeszköz alkalmasságának megítélésében a szakmai felügyeletnél munkabiztonsági szaktevékenységet, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységet ellátó személyek állásfoglalása a mérvadó.

A védőeszköz elhasználódása, védelmi képességének a vonatkozó szabványokban, kezelési, használati utasításokban meghatározott mértéket meghaladó csökkenése esetén, vagy a munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szakember megállapítása szerint nem megfelelő védelmet biztosító egyéni védőeszközt le kell cserélni, illetve a további használatát meg kell tiltani.

Az egyéni védőeszköz átlagosnál rövidebb idejű elhasználódása esetén (az intézkedés mellékletében meghatározott javasolt viselési idő) az elhasználódás okát (minőség, munkakörülmények, nem rendeltetésszerű használat, stb.) vizsgálni kell. A szükséges intézkedést a szerv vezetője köteles megtenni (pl. minőségvizsgálat kezdeményezése, anyagi felelősség megállapítása, illetve felelősségre vonás kezdeményezése, stb.). Minőségvizsgálat kezdeményezéséről a szakmai felügyeletet ellátó szervet tájékoztatni kell.

A védőeszköz használatára vonatkozó előírások

A munkahelyen, munkaterületen jelentkező, az egészséget vagy testi épséget károsító és/vagy veszélytető hatás fennállása vagy várható fellépése miatt a munkavállaló köteles a tevékenységhez, munkakörnyezethez, illetve munkahelyhez rendszeresített és számára biztosított védőfelszerelést előírászerűen, illetve rendeltetészerűen használni.

Az egyéni védőeszközök használatának módját, a használat indokoltságát, a viselési kötelezettséget, illetve a viselés elmaradásának egészségügyi, jogi következményeit, a védőeszközt használó munkavállaló által elvégzendő tisztítást, elvégezendő javítást, a használhatóság eldöntéséhez szükséges ismereteket a védőeszköz használatára kötelezett munkavállalóknak első használatba vétel előtt, valamint ezt követően évente legalább két alkalommal a munkavédelmi oktatás keretében bizonyíthatóan oktatni kell, melyet a munkavállalónak a munkavédelmi oktatási naplóban aláírással kell igazolnia. Az oktatás során a védőeszköz használatát a szükséges méretekben gyakoroltatni kell. Az oktatást az a személy végezheti, aki a védőeszközre vonatkozó előírásokat ismeri, gyakorlati alkalmazását be tudja mutatni, és alkalmas a szükséges tudnivalók ismertetésére.

Amennyiben egyszerre több kockázat fennállása szükségessé teszi, hogy a munkavállaló egy időben több védőeszközt használjon, ezeknek a védőeszközöknek összeillőknek, egymással együtt jól használhatónak és hatékonyak kell lenniük a fennálló veszélyekkel szemben.

Az egyéni védőeszközök használatát, a munkafolyamatot irányítónak, a szerv vezetőjének, a szakmai felügyeletet ellátó szervezetnek ellenőrzéseik során vizsgálniuk kell. Ha a munkavállaló a tevékenységéhez előírt egyéni védőeszközt nem, vagy nem rendeltetészerűen viseli, az előírás-ellenesen végzett további munkavégzéstől – kötelezettségének teljesítéséig – el kell tiltani.

A védőeszköz használatának feltételeit – különösen viselhetőségének/használatának időtartamát - a kockázat súlyosságának, a kockázatnak való kitettség gyakoriságának, a védőeszköz védelmi képességének, a védőeszköz viselése által okozott többletterhelés mértékének, valamint a gyártói előírásoknak a figyelembevételével a munkavédelmi szabályzatban kell meghatározni.

11. Létesítmények használatba vétele, munkaeszközök gépek, felszerelések, berendezések üzembe helyezése

Új épület (munkahely) létesítési folyamatába, új gépek, berendezések beszerzési eljárásába a munkavédelmi követelmények érvényesítése érdekében a Munkabiztonsági Főfelügyeletet be kell vonni.

Kiskereskedelemben is forgalmazott gépek (háztartási, kis teljesítményű barkácsgépek, híradástechnikai eszközök, stb.), valamint forgalmi rendszámmal ellátott személygépkocsik esetében az üzembe helyezési eljárást nem kell lefolytatni.

Veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia üzemeltetését az üzemeltető munkáltatónak írásban el kell rendelnie (munkavédelmi üzembe helyezés).

Az elrendelés feltételei:

- munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat
- munkaeszköz esetében a munkavédelmi megfelelőséget igazoló tanúsítás
- hatósági engedély (hatósági felügyelet alá tartozó létesítmény, munkahely, munkaeszköz üzembe helyezéséhez).

Az olyan munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezett technológiát, munkaeszközt, amelyet műszaki okból egybefüggően 30 napot meghaladóan nem használtak, vagy azon szétszereléssel együtt járó javítási munkát végeztek, az üzembe helyezést (munkavédelmi szempontú vizsgálatot) újra el kell végezni.

A BM OKF munkavédelmi főfelügyelője, központi beszerzés esetén előzetesen átnézi a munkavédelmi üzembe helyezéshez szükséges dokumentumokat és mintát küld a területen történő üzembe helyezéshez.

A veszélyes gép, berendezés, felszerelés munkavédelmi üzembe helyezésében közreműködik a munkabiztonsági felügyelő, melyet munka-egészségügyi szaktevékenység végzésére jogosult személlyel ellen kell jegyeztetni, melynek alapján a munkáltató írásban rendelni el az üzembe helyezést.

Minőségtanúsítás:

Munkaeszközt üzembe helyezni, valamint használatba venni csak abban az esetben szabad, ha az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit kielégíti, és ezt a gyártó, külföldről behozott termék esetében az importáló, importáló hiányában az üzemeltető az általános minőség tanúsítás keretében tanúsítja (tanúsíttatja).

Munkaeszközt üzembe helyezni, valamint használatba venni csak abban az esetben szabad, ha az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit kielégíti, és rendelkezik az adott munkaeszközre mint termékre, külön jogszabályban meghatározott megfelelőségi nyilatkozattal, illetve megfelelőségi tanúsítvánnyal.

Egyéni védőeszközt forgalomba hozni, használatba venni akkor szabad, ha az rendelkezik EK megfelelőségi nyilatkozattal, illetve EK típus tanúsítvánnyal. Csak rendszeresített egyéni védőeszközt lehet használni.

12. Időszakos biztonsági felülvizsgálat

A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni a veszélyes technológiát, az Mvt.-ben, valamint az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendeletben meghatározott veszélyes munkaeszközt, továbbá azt a munkaeszközt, amelynek felülvizsgálatát jogszabály, szabvány vagy a rendeltetés szerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja.

Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot – kivéve a veszélyes technológia esetét – szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy (munkabiztonsági szaktevékenység) vagy külön jogszabályban erre feljogosított személy, illetve erre akkreditált intézmény végezheti. A veszélyes technológia vizsgálatát szakirányú munkabiztonsági szakértői engedéllyel rendelkező személy végezheti.

Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot az üzemeltetőnek ötévenként kell elvégezni, ha jogszabály, szabvány vagy üzemeltetési dokumentáció ennél gyakoribb felülvizsgálati időt nem ír elő.

A felülvizsgálat eredményét a felülvizsgálatot végző személynek vagy szervezetnek vizsgálati jegyzőkönyvbe kell foglalnia és – ha a vizsgálatot nem az üzemeltető munkáltató végezte – annak egy példányát az üzemeltető munkáltató rendelkezésére kell bocsátani. Az üzemeltető munkáltató a felülvizsgálati jegyzőkönyvet a készenlétből való kivonásig köteles megőrizni.

A felülvizsgálatra kötelezett munkaeszközt (gépet) a telephelyen kívül csak akkor szabad üzemeltetni, ha az azon elhelyezett jelzésről nyilvánvalóan megállapítható, hogy a felülvizsgálatot elvégezték és a felszerelés alkalmas vagy korlátozottan alkalmas minősítést kapott.

A munkahelyet, az egyéni védőeszközt, a munkaeszközt, a technológiát az üzemeltető munkáltatónak soron kívül ellenőriznie kell, ha az a rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a munkavállaló egészségét és biztonságát, vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be. Az ellenőrzés elvégzéséig annak üzemeltetését, illetve használatát meg kell tiltani. Az ellenőrzés elvégzése - a veszélyeztetés jellegétől függően - munkabiztonsági, illetve munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

A hivatásos katasztrófavédelmi szervek és tűzoltóságok által készenlétkben tartott felszerelések felülvizsgálatát a tűzoltási, műszaki mentési tevékenységhez kapcsolódó tűzvédelmi technika alkalmazhatóságáról szóló 15/2010. (V. 12.) ÖM rendelet szabályozza.

A rendelet mellékletében felsorolt, a bevetési és kiképzési célra használható tűzvédelmi technika időszakos felülvizsgálatára vonatkozólag egyes esetekben konkrét felülvizsgálati időszakot határoz meg (pl.: 2 év), ahol konkrét időszak nincs feltüntetve, ott a felülvizsgálati időszakra egyéb jogszabály, szabvány, gyártói előírás, vagy a BM OKF műszaki követelmény előírásai az irányadóak.

(pl. a rendelet mellékletében foglaltak szerint a mászóövek felülvizsgálatát a gyártói előírás szerinti időszakonként kell elvégezni, a BS-TM'93 típusú mászóövek esetében a vizsgálati ciklusidőt a gyártó fél évben határozta meg, a HÉFAL típusú mászóövek esetében a gyártói előírás 1 év)

A tűzoltó létrák, mászóövek, ereszkedő hevederek és tűzoltókötelek időszakos felülvizsgálatáról a 87/2000. sz. BM OKF Főigazgatói Intézkedés is rendelkezik.

13. A hivatásos katasztrófavédelmi szervek, és a tűzoltóságok használatában lévő felszerelések kezelése

A munkavállalók a technikai eszközöket, felszereléseket a hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél, a tűzoltóságoknál, valamint az ez irányú szakágazatban foglalkoztatottak szakmai képesítési követelményeiről és szakmai képzéseiről szóló 10/2008. (X. 30.) ÖM rendelet előírásai szerint kezelhetik.

A használatban lévő felszereléseket csak az adott géptípusra érvényes jogosítvánnyal (Tűzoltó Technika Kezelői Bizonyítvány) rendelkezők kezelhetik.

A kezelői vizsgákról a Tűzoltó Technika Kezelői Igazolványt a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ jogosult kiállítani.

A bizonyítvány akkor érvényes, ha az orvosi alkalmasság bejegyzése is megtörtént.

14. Baleset fogalma, súlyos munkabaleset fogalma, balesetek bejelentése, kivizsgálása

Baleset: az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid időn belül következik be és sérülést, mérgezést, vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.

Munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Szolgálati kötelemekkel összefüggő baleset:

- a.) az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül;
- b.) munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkezés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás igénybevétele során éri;
- c.) szolgálatba, illetve munkába rendelés esetén a rendelkező parancs vételétől számított időtől a szolgálatteljesítés (munkavégzés) helyére történő megérkezésig, illetve onnan lakóhelyére menet közben éri;
- d.) kiképzés terv (napirend) szerinti előírt gyakorlati foglalkozásokon, a fizikai állóképesség fenntartásával kapcsolatos sportfoglalkozáson éri;
- e.) a rendvédelmi szerv tömegkapcsolatainak erősítése érdekében szervezett sportversenyeken, speciális rendezvényeken, bemutatókon érték.

A d) és e) pontban meghatározottak akkor tekinthetőek szolgálati kötelemekkel összefüggőnek, ha az állományilletékes parancsnok vagy az általa megbízott személy írásban elrendelte a tevékenység meghatározásával, az időpont és az érintettek felsorolásával.

Amennyiben a személyi állomány tagja sérülést, balesetet szenved köteles arról azonnal közvetlen vezetőjének jelentést tenni.

Amennyiben egészségi állapota vagy egyéb ok miatt erre nem képes, a jelentési kötelezettség a sérült személy közvetlen munkatársát, illetve a balesetet elsőként észlelő személyt terheli.

Az a körülmény, hogy a sérült balesetét azonnal nem jelentette, továbbá nem volt szemtanúja a balesetnek, nem zárja ki a baleset szolgálati eredetének megállapítását.

A személyi állomány valamennyi tagja a tőle elvárható módon köteles a balesetet szenvedett személynek segítséget nyújtani.

Súlyos az a munkabaleset, amely

- a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított egy éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét vesztette), magzata vagy újszülöttjének halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;
- valamely érzékszerv, érzékelő képesség, illetve a reprodukciós képesség elvesztését, vagy jelentős mértékű károsodását okozta;

- orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;
- súlyos csonkolást, hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjá nagyobb részének elvesztését (továbbá ennél súlyosabb esetek);
- beszélőképesség elvesztését, vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott.

Azonnali jelentési kötelezettségű balesetek:

- súlyos munkabalesetek,
- halálos kimenetelű vagy tömeges foglalkozási megbetegedés

A sérülést szenvedett személy közvetlen vezetője köteles a tudomására hozott, vagy az általa észlelt szolgálati balesetről azonnal jelentést tenni a munkáltatói jogkört gyakorló állományilletékes parancsnoknak.

Az állományilletékes parancsnok, vagy az általa megbízott személy köteles haladéktalanul gondoskodni a sérülést szenvedett személy vagy személyek orvosi ellátásáról, szükség esetén kórházba szállításáról.

Amennyiben a személyi állomány tagját ért baleset (megbetegedés) körülményeiről annak hivatásos állomány esetén szolgálati eredetére, a többi munkavállaló esetén munkavégzéssel való összefüggésre lehet következtetni, 72 órán belül intézkedni kell a baleseti jegyzőkönyv felvételére.

A kivizsgálás során a sérültet, ill. a tanukat a baleset körülményeivel kapcsolatban meg kell hallgatni, és arról jegyzőkönyvet kell felvenni, valamint a szükséges bizonyítékokat be kell szerezni.

A baleset kivizsgálásának eredményeképpen keletkező dokumentációnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a baleset lefolyása a későbbiek során bármikor rekonstruálható legyen, feltárja a baleset okait, a baleset bekövetkezésében elsődlegesen megállapítsa a felelősséget, és a hasonló balesetek elkerülése érdekében irányutatót adjon.

A munkavédelmi törvényben meghatározott súlyos munkabaleset kategóriájába tartozó balesetek kivizsgálásába be kell vonni a BM OKF munkabiztonsági főfelügyelőjét és a szakmai felügyeletet ellátó szerv munkabiztonsági felügyelőjét.

Ha a balesetet szenvedett személyt nem az alapellátást végző orvos részesítette elsősegélyben, intézkedni kell a vezetőnek arra, hogy az eljáró egészségügyi szerv a látelleletet, valamint a balesetre vonatkozó más leleteket az egyéb iratokkal együtt az alapellátást végző orvos részére küldje meg.

A baleset szolgálati kötelemmel (munkával) való összefüggésének orvosi véleményezése a területileg illetékes alapellátást végző orvos feladata.

A felmentési nappal járó baleseteket a kivizsgálás során feltárt adatok alapján az állományilletékes parancsnok határozatban minősíti:

- a) hivatásos beosztású esetén a szolgálati kötelemmel összefüggőnek, vagy nem összefüggőnek;
- b) közalkalmazott vagy köztisztviselő esetén munkabalesetnek, vagy nem munkabalesetnek;

Az állományilletékes parancsnoknak a baleseti jegyzőkönyv kézhezvételétől számított 15 napon belül kell döntenie a minősítésről, a határozatot további 5 napon belül kell közölni a balesetet elszenvedett személlyel.

A hivatásos állományú beosztottak a minősítés ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül a belügyminiszterhez, annak döntése ellen az illetékes bírósághoz nyújthatnak be kérelmet.

A közalkalmazottak és kormánytisztviselők a minősítés ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül

- a BM OKF-en szolgálatot teljesítők a belügyminiszterhez, annak döntése ellen az illetékes bírósághoz nyújthatnak be kérelmet,
- a területi és helyi szerveknél szolgálatot teljesítők az BM OKF főigazgatójához, annak döntése ellen a belügyminiszterhez nyújthatnak be kérelmet.

A kérelmet úgy kell felterjeszteni az eljáró szerv részére, hogy azt a benyújtástól számított 30 napon belül el tudja bírálni, ez a határidő indokolt esetben legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható.

A baleset minősítésére vonatkozó eljárást határozatban fel kell függeszteni, ha a szolgálattal összefüggés ténybeli és jogi alapjáról a rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan dönteni nem lehet. A felfüggesztés legfeljebb a körülmények tisztázására indított parancsnoki vizsgálat, vagy ha az ügyben fegyelmi és/vagy büntetőeljárás indult, annak befejezéséig tarthat. A felfüggesztés tartalma nem számít be a határidőbe.

Az eljárás felfüggesztéséről a sérültet írásban kell tájékoztatni. A felfüggesztő Határozatot végül a balesetet minősítő határozathoz kell csatolni.

Vezénylés, kirendelés illetve munkavégzésre átengedés esetén a balesetet a sérült munkáját, szolgálatát irányító szerv – az érintett szerv egyidejű értesítése mellett – köteles kivizsgálni, és a munkaképtelenséggel járó balesetről jegyzőkönyvet felvenni.

A baleseti jegyzőkönyvet az állományilletékes parancsnok részére a Határozat meghozatala céljából meg kell küldeni.

A munkabaleset, szolgálati baleset, és a foglalkozási megbetegedés kivizsgálása során fel kell tárni a kiváltó és közreható tárgyi, szervezési és személyi okokat, és ennek alapján intézkedéseket kell tenni a munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések megelőzésére. Ennek keretében vizsgálni kell mindazokat a személyi, családi, környezeti tényezőket, amelyek az egészségkárosodás bekövetkezésére hatást gyakoroltak, és amelyek megszüntetésével a balesetek számát, az egészségkárosodást csökkenteni lehet.

A szolgálaton kívül történt a munkavállaló (sérült) által bejelentett vagy a munkáltató tudomására jutott balesetet is dokumentálni kell, a sérültet jegyzőkönyvben kell meghallgatni.

A foglalkoztatottak balesetből eredő kárainak megtérítési rendje:

A balesetet minősítő határozat átadásával egyidejűleg az állományilletékes parancsnok köteles a sérült (halála esetén közvetlen hozzátartozója) figyelmét felhívni a kárigény bejelentésre. A felhívással egyidejűleg mellékelni kell a kárigény bejelentő nyomtatványt.

A kárigény bejelentésre történő felhívás átvételét a sérült (halála esetén közvetlen hozzátartozója) aláírásával igazolja, vagy azt részére postán térítvevényvel kell megküldeni.

A szolgálati balesetből eredő kárigényt a baleset napjától számított 3 éven belül terjesztheti elő a sérült, illetve halála esetén a közvetlen hozzátartozó.

15. Munkabiztonsági szaktevékenység végzésének feltételei, munkabiztonsági szaktevékenységnek minősülő feladatok

Munkabiztonsági szaktevékenységet minimum középfokú munkavédelmi szakképesítéssel (munkavédelmi technikus) rendelkező személy végezhet.

A munkavédelemről szóló törvény alapján munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül az alábbi feladatok végzése:

- munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat végzése (Mvt. 21. §. (3) bekezdés),
- időszakos biztonsági felülvizsgálat elvégzése (Mvt. 23. §. (1) bekezdés),
- közreműködés a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli ellenőrzésében (Mvt. 23. §. (2) bekezdés),
- közreműködés a mentési terv készítésében (Mvt. 45. § (1) bekezdés),
- a megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kidolgozása (Mvt. 54. § (1) bekezdés g) pontja),
- közreműködés a kockázatértékelés elvégzésében (Mvt. 54. § (2) bekezdés),
- egyéni védőeszköz juttatása belső rendjének meghatározása (Mvt. 56. §),
- súlyos munkabaleset, valamint az olyan – munkaeszköz, illetve technológia által okozott – munkabaleset kivizsgálása, amely kettőnél több személy egyszerre (egy időben), azonos helyen történő sérülését vagy más egészségkárosodását okozta (Mvt. 65. § (2) bekezdés).

16. Munkaegészségügyi szaktevékenység végzésének feltételei, munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősülő feladatok

A munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat pedig munkaegészségügyi [foglalkozás-orvostan (üzemorvostan), munkahigiéne, közegészségtan-járványtan, megelőző orvostan és népegészségtan] szakképesítéssel rendelkező személlyel végeztetheti a munkáltató.

A munkavédelemről szóló törvény alapján munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül az alábbi feladatok végzése:

- munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat végzése (Mvt. 21. §. (3) bekezdés),
- időszakos biztonsági felülvizsgálat elvégzése (Mvt. 23. §. (1) bekezdés),
- közreműködés a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli ellenőrzésében (Mvt. 23. §. (2) bekezdés),
- a megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kidolgozása (Mvt. 54. § (1) bekezdés g) pontja),
- közreműködés a kockázatértékelés elvégzésében (Mvt. 54. § (2) bekezdés),
- egyéni védőeszköz juttatása belső rendjének meghatározása (Mvt. 56. §)

Lezárva: Budapest, 2012. február 02.